

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO
MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450 2 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-311 (toliau – Įstatymo projektas)“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-21-997(2); TAIS Nr. 21-26602(3))

2021-09-02 nr. NV-2098

Vilnius

Projekto rengėjas - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – Ministerija).

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą dėl Seimo narių L. Savicko, L. Kukuraičio, T. Tomilino ir V. Ažuolo pateiktų pasiūlymų Profesinio mokymo įstatymui (toliau – Įstatymas), kuriais siūloma patikslinti testinio profesinio mokymo sąvoką sudarant teisinę galimybę pagal testinio profesinio mokymo programas tobulinti turimą kvalifikaciją aukštesniam tos pačios kvalifikacijos lygiui bei nustatyti, kad testinis profesinis mokymas gali būti teikiamas asmenims nuo 25 metų nepriklausomai nuo to, ar jie yra įgiję kvalifikaciją.

Dabartinė situacija.

- Įstatymo 2 str. 23 d. apibrėžta testinio profesinio mokymo sąvoka, kurioje nustatyta, kad tai profesinis mokymas, skirtas asmens turimai kvalifikacijai tobulinti ar kitai kvalifikacijai įgyti arba profesinį standartą atitinkančioms kompetencijoms, siekiant kvalifikacijos (arba jos dalies), įgyti. Įstatymo 7 str. 1 d. nustatyta, kad testinis profesinis mokymas yra skirtas ne pirmai kvalifikacijai įgyti.
- Įstatyme (2 str. 8 d. ir 6 str. 1 d.) taip pat nustatyta, kad pirminis profesinis mokymas yra skirtas pirmajai kvalifikacijai įgyti ir teikiamas ne jaunesniems kaip 14 metų asmenims įgijusiems: pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą; neįgijusiems pagrindinio išsilavinimo; kurie mokėsi pagal specialiojo ugdymo programas.
- Pirminio profesinio mokymo būdu mokėsi: 2019 m. - 27 815 asmenų (Užimtumo tarnybos (toliau – UT) siūsti – 200), 2020 m. – 27 449 (UT siūsti – 653), 2021 m. – 25 176 (UT siūsti – 695). Testinio: 2019 m. - 5 262 (UT siūsti - 58), 2020 m. – 10 308 (UT siūsti – 335), 2021 m. – 11 134 (UT siūsti – 987). Pirminio profesinio mokymo programų trukmė svyruoja nuo 6 mėn. iki 3 m., testinio – nuo 2 mėn. iki 1 m. 2 mėn.

Projekto esmė. Projektu siūloma pritarti Įstatymo projekto siekiui didinti užimtumą, artinant profesinio mokymo pasiūlos atitiktį darbo rinkos ir savivaldybių poreikiams, sudaryti geresnes sąlygas asmenims likti konkurencingiems darbo rinkoje, tačiau nepritarti teisinio reguliavimo priemonėms:

- Asmuo, nepriklausomai nuo turimo išsilavinimo, neformaliojo mokymosi, darbo patirties ar savišvietos būdu įgytų kompetencijų, neturėdamas jokios profesinės kvalifikacijos, gali savarankiškai apsispręsti stoti arba gali būti siunčiamas UT pirmosios kvalifikacijos pradėti mokytis pagal pirminio profesinio mokymo programą, o jo neformaliojo būdu įgytos profesinės kompetencijos mokymosi metu būtų gali būti pripažintos. Asmuo, jau turintis pirmąją kvalifikaciją, – gali apsispręsti stoti mokytis arba gali būti UT siunčiamas mokytis pagal testinio profesinio mokymo programą ir tobulinti turimą kvalifikaciją arba įgyti kitą (ne pirmąją) kvalifikaciją.
- Įstatymo projekto tikslas gali būti pasiekiamas vadovaujantis galiojančiomis Įstatymo nuostatomis ir tobulinant Įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, pritaikant pirminį profesinį mokymą bedarbiams, kad UT ir darbdaviai bet kuriuo kalendorinių metų laiku galėtų kreipti mokytis ar persikvalifikuoti įvairaus amžiaus bedarbius ar pirmąją kvalifikaciją įgyti siekiančius asmenis.
- Siūlomas teisinis reglamentavimas nepagrįstai iškreiptų esamą profesinio mokymo sistemą, kai tik vyresni nei 25 m. amžiaus asmenys pagal testinio profesinio mokymo programas galėtų įgyti pirmąją kvalifikaciją; Europos Sąjungos socialinės politikos prioritetuose užimtumo srityje akcentuojamas galimybių kūrimas asmenų mokymuisi visą gyvenimą, kalbama apie asmenį ir

profesiją, visiškai neakcentuojant amžiaus. Tai suvienodintų nustatytus skirtumus tarp pirminio ir tęstinio profesinio mokymo, kadangi abiem atvejais būtų galima įgyti pirmąją profesinę kvalifikaciją.

- Šiuo metu Įstatyme nėra numatyta viršutinė riba asmenų amžiui dalyvauti pirminiame ir (ar) tęsiniame profesiniame mokyme, o siekis bedarbius ar ilgalaikius bedarbius, turinčius darbo patirties, kuo greičiau grąžinti į darbo rinką gali būti pasiekiamas esamu reguliavimu, sukuriant teisinės prielaidas įgyvendinti trumpesnės trukmės programas.
- Ministerija siekia formuoti vieningą politiką profesinio mokymo srityje ir kompleksiškai spręsti numatomus klausimus sudarytoje darbo grupėje, kuri rengia Profesinio mokymo įstatymo pakeitimus ir juos numatoma teikti svarstyti Seimo 2021 m. rudens sesijoje.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina, tačiau siejasi su 58.1 pap. nurodytais siekais (užtikrinti profesinio mokymo atitiktį darbo rinkos reikalavimams; siekti, kad tęstinio profesinio mokymo programos būtų pritaikytos prie sektorialių ar individualių persikvalifikavimo poreikių; sudaryti paskatas stoti į profesinio mokymo programas, rengiančias trūkstantiems specialistams ir kt.).

Derinimas. *Pirminis Projektas* be pastabų suderintas su Finansų ministerija ir Vidaus reikalų ministerija. Teisingumo ministerijos pastabos įvertintos. Ekonomikos ir inovacijų ministerija Projektui iš esmės pritarė ir pastebėjo, kad siekinys išspręsti tęstinio ir pirminio profesinio mokymo sąvokos ir paskirties problemas yra aktualus ir šie klausimai turėtų būti sprendžiami kompleksiškai bendrame profesinio mokymo reglamentavimo pokyčių kontekste, Ministerijos sudarytoje darbo grupėje. *Pirminis Projektas* buvo grąžintas tobulinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlytina įvertinti ar Projekto 1 p. pirmame sakinyje aiškinant galiojančias teisinio reguliavimo nuostatas dėl tęstinio profesinio mokymo yra iš ties aišku, kad šio mokymo būdu galima įgyti ir „kitą kvalifikaciją“. Taip pat įvertinti, ar nebūtų tikslinga šiame punkte atsisakyti minimų „trumpalaikių bedarbių“, siekiant vienodų, kaip ir Projekto 2p., terminų vartojimo.

Siūlome Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas redakcinio, techninio pobūdžio pastabas.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė

Aistė Zedelytė-Kaminskė, tel. +37070663741, el. p. aiste.zedelyte@lr.lt